

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

NO-II-MW/MEN /2018

Warszawa, dnia 18 maja 2018 r.

**Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

Dziękujemy za spotkanie z przedstawicielami Zarządu Związku Rzemiosła Polskiego w dniu 16 maja 2018 r. i możliwość dyskusji na temat proponowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zmian w systemie kształcenia zawodowego, w tym zmian w sposobie organizacji egzaminu czeladniczego dla uczniów szkół branżowych o statusie pracowników młodocianych zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego.

W czasie dyskusji podjęliśmy szereg kwestii odnoszących się do różnych aspektów propozycji resortu edukacji. W tym wystąpieniu skupimy się na zapowiedzianych zmianach w egzaminie czeladniczym.

Realizowana od lat przez rzemiosło polskie misja przygotowywania kadr dla gospodarki stanowi bezcenny wkład w system kształcenia zawodowego. Jest to fakt powszechnie znany - nie tylko w Polsce. Dlaczego jest to możliwe? – między innymi dlatego, że w systemie prawa stworzono ramy do tego, aby tradycyjnie ukształtowane egzaminy czeladnicze i mistrzowskie odbywały się z udziałem rzemieślników i tworzonej przez nich organizacji rzemiosła.

Rzemieślnicy – mistrzowie szkolący przygotowują adeptów w zawodach rzemieślniczych nie tylko z praktyki zawodowej. Będąc również ich pracodawcami przygotowują ich kompleksowo do funkcjonowania na rynku pracy. Dlatego, w pełni uzasadniony jest ich udział w kompleksowej ocenie wiedzy, kompetencji i umiejętności uzyskanych przez absolwentów nauki zawodu.

Rzemiosło przez lata inwestowało w ten system i dziś nasz potencjał to:

- baza lokalowa obejmująca wszystkie województwa,
- wypracowane i uaktualniane, z zastosowaniem obowiązujących standardów jakościowych i prawnych, materiały niezbędne do przeprowadzania egzaminów czeladniczych i mistrzowskich,
- przygotowana kompetentna i stale doskonaląca się kadra izb rzemieślniczych, obsługująca procesy walidacji i certyfikacji kwalifikacji czeladnika i mistrza,
- wypracowane niezbędne procedury związane z walidacją z poszanowaniem interesów osób, które przystępują do egzaminów w izbach rzemieślniczych,
- permanentne doskonalenie procesu organizacyjnego egzaminów, poprzez wypracowywanie i dostarczanie różnych narzędzi zapewniania ich jakości,
- włączenie świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich do procesu wystawiania Suplementów Europass,

- obsługa w systemie IMI i w odniesieniu do uznawalności świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich zagranicą, ułatwiające ich właścicielom poruszanie się na rynkach zagranicznych,
- przygotowanie i utrzymywanie we współpracy ponad 8-tu tysięcy osób, gotowych do pracy w komisjach egzaminacyjnych - nie tylko rzemieślników, ale także nauczycieli i egzaminatorów,
- cyfryzacja egzaminu czeladniczego i mistrzowskiego, m.in. poprzez stworzenie platformy EWR (Egzaminy w Rzemiośle), która służy do sporządzania zestawów zadań egzaminacyjnych,
- tworzenie kolejnej funkcjonalności platformy EWR w postaci egzaminu on-line w części teoretycznej,
- aktualizacja treści standardów wymagań egzaminacyjnych, stosownie do zmian programowych,
- włączenie się przedstawicieli środowiska rzemieślników i organizacji rzemiosła do procesu tworzenia Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz prace nad włączaniem kwalifikacji z rzemiosła do Polskiej Ramy Kwalifikacji,
- tworzenie w lokalnych środowiskach sieci współpracy z różnymi podmiotami zaangażowanymi w kształcenie zawodowe m.in. jednostkami samorządu terytorialnego i szkołami,
- tworzenie sieci szkół zawodowych (niepublicznych) których celem jest kształcenie przyszłych wykwalifikowanych pracowników m.in. dla rzemiosła.
- zaufanie polskich organizacji partnerów społecznych wyrażające się m.in. w delegowaniu przedstawicieli organizacji rzemiosła do europejskich gremiów opiniotwórczo-konsultacyjnych i badawczych (ACVT – Komitet doradczy ds. kształcenia zawodowego i Rada Zarządzająca CEDEFOP – Europejskie Centrum ds. rozwoju kształcenia zawodowego) – jako przedstawicieli polskich reprezentatywnych organizacji pracodawców.

Te fakty pokazują, że rzemiosło, które w istocie jest segmentem biznesu, angażuje się w proces kształcenia zawodowego w sposób odpowiedzialny, ciągły i we współpracy z innymi interesariuszami, w tym instytucjami publicznymi.

Dlatego, niezrozumiałą dla nas pozostaje koncepcja pozbawienia organizacji rzemiosła jednej z kluczowych funkcji, którą od lat wypełnia z powodzeniem, tj. organizatora egzaminu czeladniczego - w całości.

W przedstawionych nam dotychczas, w tym podczas spotkania 16 maja 2018 r., informacjach nie znajdujemy uzasadnienia dla rozwiązań w efekcie których, obowiązek ucznia-młodocianego pracownika dotyczący przystąpienia do egzaminu czeladniczego sprowadzałby się do obowiązku przystąpienia w części pisemnej – do egzaminu przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną przeprowadzanego w szkole; a w części praktycznej – do egzaminu przed komisją izby rzemieślniczej z udziałem egzaminatora OKE, przy jednoczesnym uwarunkowaniu dofinansowania kosztów kształcenia pracodawcy od przedstawienia zaświadczenia OKE o zdaniu jedynie części pisemnej egzaminu zawodowego, tj. części organizowanej przez OKE..

W związku z tym, mamy szereg pytań i prosimy o odpowiedź na nie w najkrótszym możliwym terminie:

1. Dlaczego resort edukacji zamierza rozbić egzamin czeladniczy na dwóch organizatorów, co zrujnuje istotę egzaminu czeladniczego?, Dlaczego pomija się fakt, że egzamin ten przeprowadzany jest także w tych samych zawodach dla osób, które efekty uczenia się osiągnęły w drodze szkolenia nieformalnego i pozaszkolnego?

2. Dlaczego proponuje się rozwiązanie, które wydaje się być efektem opinii innych pracodawców, którzy mają problemy z dostępem do wykwalifikowanych kadr, ale którzy nie angażowali się do tej pory w kształcenie zawodowe ?
3. Dlaczego planuje się ograniczać działania rzemiosła – najbardziej aktywnego i doświadczonego ze strony pracodawców gracza w obszarze dualnego kształcenia zawodowego, a jednocześnie lojalnego i odpowiedzialnego partnera resortu edukacji, zamiast wspierać je w działaniach podejmowanych na rzecz jakości, przejrzystości czy porównywalności? Dlaczego przekreśla się doświadczenia rzemiosła w edukacji zawodowej, w tym w procesie walidacji efektów uczenia się, zamiast budować na tym doświadczeniu i wzbogacać je – odpowiednio do potrzeb innych grup pracodawców?
4. Dlaczego, pomimo postanowień Ustawy z dnia 15.04.2011 roku (tj. Dz. U. z 2016 poz.1927) o systemie informacji oświatowej, która weszła w życie z dniem 30.04.2012r. i w art. 3 ust. 2 określiła, że dane oświatowe gromadzone i przetwarzane dotyczą również izb rzemieślniczych, jako innych jednostek wykonujących zadania z zakresu oświaty (art.25 i art.42) – do tej pory izby rzemieślnicze nie mogą przekazywać danych do SIO ? Dlaczego, lekceważone są monity organizacji rzemiosła w tej sprawie przy jednoczesnym podnoszeniu rzekomego problemu braku dostępu do informacji nt. działalności egzaminacyjnej rzemiosła?.
5. Czy wprowadzenie podziału na dwóch organizatorów etapu teoretycznego egzaminu czeladniczego ma wypełnić lukę w SIO będącą skutkiem całkowitego braku w tym systemie informacji o egzaminach czeladniczych ?
Uczniowie szkół branżowych (obecnie, i zasadniczych szkół zawodowych w przeszłości), w których doksztalają się młodociani pracownicy zatrudnieni przez rzemieślników, na zakończenie nauki nie przystępują do egzaminu w OKE, lecz egzaminu czeladniczego przed komisją egzaminacyjną powołaną przez izbę rzemieślniczą. W efekcie nieprawidłowego działania SIO i izby rzemieślnicze nie były w stanie, i nadal nie są, przekazywać do SIO informacji o liczbie uczniów szkół zawodowych, którzy zdali egzamin czeladniczy, i nie robią tego również szkoły. Wniosek nasuwa się sam - SIO nie pokazuje faktycznych efektów kształcenia, pomijając w danych grupę rocznie blisko 25 tysięcy uczniów, którzy zdali egzamin czeladniczy.
6. Popieramy działania zmierzające do ograniczenia przekłamań w statystyce publicznej z tym związanych. Dlaczego, jednak, zamiast szybko i skutecznie zlikwidować problemy z funkcjonalnościami SIO w zamian planuje się głęboką ingerencję w system egzaminów czeladniczych? Dlaczego resort edukacji proponuje zmianę organizacji części teoretycznej egzaminu czeladniczego, który do tej pory sprawdzał się i był realizowany bez obciążania jego kosztami budżetu państwa ?
7. Dlaczego resort proponuje uzależnienie uzyskania przez pracodawcę dofinansowania kosztów kształcenia m.in. od warunku przedstawienia zaświadczenia OKE o zdaniu części pisemnej egzaminu zawodowego OKE, a nie od zdania całego egzaminu czeladniczego ?
Dofinansowanie stanowi częściowy zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z realizacją programu praktycznej nauki zawodu - w przypadku młodocianych pracowników koszty te w całości ponosi pracodawca. Czy to oznacza, że część teoretyczna, a nie etap praktyczny, jest istotą oceny efektów uczenia i uzyskania kwalifikacji czeladnika w określonym zawodzie ?

Rzemiosło nie uchyla się od zmian, towarzyszą mu one nieustannie, ale zmiany nie powinny prowadzić do zatracenia wartości i potencjału rzemiosła wypracowanego latami w ramach partnerstwa z sektorem publicznym.

Dlatego, mając na uwadze przedstawiony na spotkaniu społeczny aspekt intencji zmian procedowanych przez MEN, proponujemy – zamiast forsowania pomysłu podziału egzaminu czeladniczego na dwóch organizatorów – rozwiązanie polegające na wprowadzeniu do składów rzemieślniczych komisji egzaminacyjnych, przedstawiciela OKE z funkcją egzaminatora - w trybie obowiązku, jako osoby będącej przedstawicielem jednostek egzaminacyjnych nadzorowanych przez resort edukacji.

Wobec braku wszystkich funkcjonalności SIO i w odniesieniu do kwestii przekazywania do szkół zawodowych informacji o wynikach egzaminów, proponujemy czasowo, tj. do osiągnięcia przez SIO pełnej sprawności, wprowadzić obowiązek przekazywania do szkół przez izby rzemieślnicze niezbędnych informacji o egzaminie czeladniczym ucznia.

Takie rozwiązania, proste i funkcjonalne, odpowiadają na zgłaszane przez resort oświaty zastrzeżenia a przy tym nie powodują destrukcji samego egzaminu czeladniczego i nie wprowadzają dodatkowych obciążeń po stronie OKE.

Liczymy na zrozumienie i przychylne podejście do naszej argumentacji. Deklarujemy wolę współpracy, w tym również w szerokim kontekście celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Zważywszy na wagę sprawy będziemy wdzięczni za w miarę możliwości pilną odpowiedź.

Z wyrazami szacunku

Prezes

Jan Gogolewski

Do wiadomości:

Pan Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów